

> Άρθρο του Αθ. Κατή, Σύμβουλου Επιχειρήσεων

Φυγή των νέων: Αιμορραγία ή αιμοδότηση της αναμενόμενης ανάπτυξης;

Τα τελευταία χρόνια όλοι επισημαίνουν την πνευματική αιμορραγία της χώρας από τη φυγή των νέων επιστημόνων στο εξωτερικό.

Ο κ. Αθανάσιος Κατής

Αν κάποιος το εξετάσει στιγμή-ή και μεσοπρόθεσμα αυτό το γεγονός δείχνει πράγματι ότι η χώρα αλλά και οι επιμέρους οικογένειες, που έχουν επενδύσει όλα τα προηγούμενα χρόνια ακόμη και την περίοδο της κρίσης, τεράστια κεφάλαια για την εκπαίδευση των νέων αυτών επιστημόνων, στερούνται οι μάλιστα το επιστημονικό δυναμικό οι δε τα παιδιά τους.

Έτσι την ώρα που η χώρα θα ανέμενε όλοι αυτοί να δραστηριοποιηθούν σε αυτή ώστε να «εισπράξει» την αναλογούσα υπεραξία από την επένδυσή της βλέπει με λύπη και απογοήτευση τη δική της επένδυση να την αξιοποιούν χώρες σαφώς ποιο πλούσιες από μας και να καρπούνται αυτές τη δική μας επένδυση και υπεραξία σε μια στιγμή μάλιστα που εμείς βρισκόμαστε σε πλήρη οικονομική αδυναμία.

Αλλά και μεσοπρόθεσμα βλέπουμε η μετανάστευση αυτή να αποστερεί από τη χώρα το δυναμικό που θα μπορούσε, σε επόμενη φάση, να συμβάλει στην ανάκαμψη της οικονομίας της και όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν.

Έτσι πέρα από την κρίση που βιώνουμε βρισκόμαστε και αιμοδότες των πιστωτών μας με ότι πολυτιμότερο έχει η χώρα και αυτό δεν είναι άλλο από τα καλύτερα μυαλά της. Αυτό μπορούμε να αισθανθούμε όλοι εμείς που σήμερα βρισκόμαστε στην ενεργό οικονομία.

Την πλευρά όμως των νέων, ποιος μπορεί να την ακιμάσει; Αναγκάζονται να γίνουν μετανάστες αφού στον τόπο τους, με το 60% ανεργία, δεν υπάρχει προοπτική για εργασία για το ορατό τουλάχιστον μέλλον. Άρα πολύ καλά κάνουν και αναζητούν την τύχη τους σε ένα κόσμο που τον χαρακτηρίζει πλέον η κινητικότητα που ήταν και ένα από τα πλεονεκτήματα της ΕΕ.

Η χώρα όμως έχει βιώσει παρόμοιες καταστάσεις μετανάστευσής πολλές φορές από τότε που είναι ελεύθερο κράτος. Κάθε φορά που η ανεργία

φούντωνε, σε κάθε κάθodo του οικονομικού κύκλου, μεγάλες ομάδες πληθυσμού μετανάστευαν στην Αμερική στις αρχές του 20 αιώνα, στην Αυστραλία και Γερμανία στη δεκαετία του '60 αλλά και σε όλο τον κόσμο στην περίοδο της δικτατορίας.

Υπήρχε τότε όμως μια ειδοποιός διαφορά. Οι μετανάστες είχαν χαρακτηριστικά εργατικού κυρίως δυναμικού χωρίς προσόντα και χωρίς καν να γνωρίζουν τη γλώσσα στη χώρα υποδοχής τους. Οι σημερινοί μετανάστες, σε αντίθεση με τους τότε, έχουν σχεδόν στο σύνολο τους μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό, είναι νέοι, είναι πολυγλωσσοί και έχουν άνεση κίνησης στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.

Οι πρώτοι παρά τις δυσκολίες τους κατάφεραν να ριζώσουν και προκόψουν στις χώρες φιλοξενίας και να αναγνωρίζονται αξιοποιώντας κυρίως το «δαιμόνιο» της φυλής που φαίνεται πλέον το αξιοποιούμε μόνο εκτός χώρας.

Πολλοί από τους τότε μετανάστες έχουν επιστρέψει μετά από χρόνια στη χώρα και έχουν φέρει εκτός από τα χρήματά τους και όλα όσα στα ξένα έχουν ενσωματώσει στον τρόπο σκέψης και ζωής τους. Σήμερα στη χώρα σημαντικός αριθμός επιτυχημένων επιχειρηματιών έχει προκύψει από μετανάστες που έχουν επιστρέψει και αξιοποιήσει κεφάλαια, γνώσεις και επαφές με τη διεθνή αγορά.

Αξιοσημείωτη είναι και η παρουσία των επιστημόνων

που έχουν επιστρέψει ως πανεπιστημιακοί, γιατροί στα νοσοκομεία μας και όλων των άλλων ειδικοτήτων.

Αν παρατηρήσει κάποιος προσεκτικά ιδρύματα που έχουν μεγάλο αριθμό επιστημόνων από το εξωτερικό τα χαρακτηρίζει η εξωστρέφεια και καλή σύνδεση με τις τοπικές αγορές αλλά και τη διεθνή επιστημονική και επιχειρηματική κοινότητα. Το τοπικό πανεπιστήμιο αλλά και το πανεπιστημιακό νοσοκομείο έχουν να επιδείξουν πολλά τέτοια παραδείγματα όλα τα προηγούμενα χρόνια. Αν η παραπάνω ομάδα έχει πετύχει όσα γνωρίζουμε είναι εύλογο να αναμένουμε, από τη νέα ομάδα των μεταναστών, την επόμενη πενταετία-δεκαετία, να έχει καταζωηθεί στις χώρες που δουλεύει, να έχει σημαντικά υψηλές θέσεις σε όλους τους τομείς, να έχει αποκτήσει σημαντική τεχνολογική και επιστημονική γνώση και εμπειρία και κυρίως να έχει ενσωματώσει την εκεί κουλτούρα εργασίας και συνεργασίας, στοιχεία που λείπουν στο τοπικό δυναμικό.

Έτσι σήμερα η χώρα παράλληλα με την αιμορραγία των επιστημόνων δημιουργεί σημαντικές βάσεις ελλήνων, υψηλών προσόντων στις χώρες υποδοχής τους.

Επιστημόνων που σε 5-10 χρόνια θα ψάχνουν ευκαιρίες να επιστρέψουν στον τόπο τους και να αξιοποιήσουν, γνώσεις, εμπειρίες, διεθνείς επαφές αλλά και να έρθουν κοντά στους δικούς τους που θα έχουν στερηθεί για πολλά χρόνια. Επίσης ο καλός και-

ρός της χώρας και οι φυσικές της ομορφιές που σίγουρα τους έχουν λείψει στις σκοτεινότερες βόρειες χώρες που έχουν ζήσει είναι σημεία που μπορεί τους παρακινήσουν για επιστροφή.

Βεβαίως δεν είμαστε ουτοπιστές να πιστεύουμε ότι η επιστροφή και η εδώ παραμονή και επένδυση θα γίνει με βάση τη νοσταλγία.

Οι επιστήμονες που θα έχουν για πολλά χρόνια στο εξωτερικό θα επιστρέψουν μόνο όταν ορθολογικές και ψυχραιμες αναλύσεις, όπως αυτές που κάνουν σήμερα στις δουλειές τους στις χώρες υποδοχής τους, τους επιτρέψουν να είναι σίγουροι ότι η επιστροφή και η επαναδραστηριοποίηση στη χώρα τους θα στεφθεί από επιτυχία.

Τότε θα επανεξετάσουν τα δεδομένα της χώρας, ψυχρά και υπολογιστικά, ως προς την οργάνωση της και τη μείωση της γραφειοκρατίας, το φιλικό της επιχειρηματικό περιβάλλον, τη φορολογική της εκλογίκευση, τον τραπεζικό της τομέα, την οικονομική της ανάπτυξη και την επαναφορά της κανονικότητας σε όλους τους τομείς.

Θα είναι δηλαδή οι αυστηροί μας κριτές, αυτό που και σήμερα ζούμε με τους δανειστές μας, αλλά με μορφή ναι/όχι στην επιστροφή τους και άρα και τα οφέλη της χώρας από αυτή.

Με βάση τα παραπάνω σήμερα τίθεται το ερώτημα, η χώρα έχει στο σχεδιασμό της αυτή την πολύ βασική παράμετρο;

Κάνει κάτι για αυτή την μεσοπρόθεσμη προοπτική ή όπως

και όλα τα άλλα μένουν στην τύχη τους και ελπίζουμε ότι "όλα θα πάνε καλά";

Νομίζω η σημερινή αλλά και οι επόμενες κυβερνήσεις θα πρέπει να σχεδιάσουν και υλοποιήσουν ένα ευρύ πρόγραμμα επαναπροσέγγισης αυτού του δυναμικού σε βάθος χρόνου και όταν οι συνθήκες θα έχουν βελτιωθεί και η χώρα θα είναι ένας ελκυστικός ή τουλάχιστον μη αποτρεπτικός επενδυτικός προορισμός.

Αν αυτό συμβεί με επιτυχία είναι απολύτως σίγουρο ότι σε βάθος χρόνου η επανεισοροφή επιστημόνων από το εξωτερικό θα μπορέσει από μόνη της να δημιουργήσει μια άνοιξη επενδύσεων ίσως όχι πολύ μεγάλων αλλά πολλών και κυρίως εξωστρεφών επενδύσεων και σε πολλούς και κυρίως τεχνολογικούς τομείς.

Επίσης ο μεγάλος όγκος επιστημόνων-επιχειρηματιών θα μπορέσει να μπολιάσει και το τοπικό οικονομικό οικοσύστημα με νέες αρχές και κυρίως αντιλήψεις και να συμπαρασύρει προς τα μπρός το εδώ παραγωγικό δυναμικό βάζοντας στην υπηρεσία τους τις διεθνείς τους επαφές και διασυνδέσεις. Η ώσωση αυτή θα είναι επωφελής και για τις δύο πλευρές αφού και οι εδώ επιχειρήσεις θα προσφέρουν την "τεχνονγνωσία" της διαχείρισης του ελληνικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος που οι νεοεισερχόμενοι δεν θα γνωρίζουν επαρκώς.

Αρά η σημερινή εκροή επιστημόνων που είναι ανάγκη επιβίωσης τους μπορεί, υπό τις παραπάνω προϋποθέσεις, να γίνει το πολυπόθητο ελατήριο εκτίναξης της Ελληνικής Οικονομίας αφού η πολυδιαφημισμένη εκτίναξη ούτε αυτόματα ούτε λόγω της πολυχρονίας πίεσης μπορεί να εκτιναχτεί αλλά μόνο με κατάλληλους χειρισμούς θα επιτευχθεί η ανάταξή της και η αύξηση του ΑΕΠ και κυρίως της απασχόλησης.

Μένει λοιπόν στην εδώ πολιτική τάξη να βάλει το στόχο και να τον υπηρετήσει πιστά αν θέλει να δει την επαναμοδότηση της οικονομίας μας με τα μυαλά που τώρα έχουν φύγει.

άρθρο